

## Złoty i Żelazny Jubileusze Grabowieckich Szkół

Dzień 17 września 2016 roku, dzień szczególny w historii naszego Państwa wybrany został na obchody podwójnego Jubileuszu Grabowieckich Szkół. Bowiem tego pięknego letniego dnia w Grabowcu obchodzony był Złoty Jubileusz Szkoły Podstawowej z okazji 100 - lecia i Żelazny Jubileusz Liceum Ogólnokształcącego z okazji 65 – lecia .

Mogły one być obchodzone tego samego dnia bo obie Szkoły mieszczą się w tym samym budynku i aktualnie stanowią jeden Zespół Szkół im. Henryka Sienkiewicza.

Zanim przejdę do opisu tej historycznej już uroczystości w życiu obu tych Szkół w krótkim zarysie należy zapoznać się z uwarunkowaniami i wydarzeniami jakie miały miejsce na naszym terenie 100 lat temu, dzięki którym w Grabowcu mogła powstać szkoła podstawowa z polskim językiem nauczania.

Trzeba pamiętać że Grabowiec od 1815 roku leżał na terytorium zaboru rosyjskiego w tzw "Przywiślańskim Kraju. W Grabowcu istniała szkoła w której uczniów nauczano w językiem rosyjskim i do której wiele polskich rodzin nie posyłało swoich dzieci, tylko dlatego aby nie uczyły się języka rosyjskiego. Od 1867 roku nasilała się rusyfikacja polskiej ludności zamieszkującej na tym terenie. W urzędach państwowych i w kancelariach parafialnych używany był język rosyjski przy sporządzaniu akt metrykalnych i innych. W latach 1900 - 1906 władze carskie wybudowały w Hrubieszowie koszary wojskowe dla jednego pułu swoich wojsk okupacyjnych a w Chełmie dla dwu pułków wojskowych.

Dnia 6 lipca 1912 roku przyjęto ustawę a 10 lipca car Mikołaj II Romanow niezwłocznie ją podpisał o powołaniu Guberni Chełmskiej z siedzibą w Chełmie W skład tej guberni włączono między innymi tereny powiatu hrubieszowskiego, tomaszowskiego i znaczną część powiatu zamojskiego i chełmskiego. Terytorium tej guberni uznano jako ziemie etnicznie rosyjskie i podporządkowano je bezpośrednio pod nadzór ministerstwa spraw wewnętrznych Rosji w celu zintensyfikowania rusyfikacji.

W Chełmie zaczęto budować budynki dla władz gubernialnych. Władze carskiej Rosji planowały panować na tych ziemiach już na wieki. Plany te się nie ziściły, bo w 1914 roku rozpoczęła się I wojna światowa a podjęta w 1915 roku ofensywa wojsk niemiecko-austro-węgierskich na Rosję spowodowała ewakuację Rosjan na wschód. Po przepędzeniu elementu rosyjskiego na wschód w drugiej połowie 1915 roku, zaistniały sprzyjające warunki powrotu języka polskiego do urzędów i kancelarii parafialnych a w miejsce rosyjskich szkółek zaczęły powstawać polskie szkoły podstawowe ale także ponadpodstawowe jak np. Liceum Ogólnokształcące im Stefana Czarnieckiego w Chełmie. Zanim w 1918 roku po 123 latach zaborów powołano do życia II Rzeczypospolitą Polską - Polacy mogli się już uczyć czytać i pisać w swoim ojczystym języku.

Władze państwowe odrodzonej Rzeczypospolitej przykładały wielką uwagę do szkolnictwa podstawowego i likwidacji analfabetyzmu. Wprowadziły bezwzględny obowiązek nauczania dzieci w wieku od 7 do 14 lat.

Również władze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają ogromne zasługi w likwidacji analfabetyzmu, walkę z którym zakończono oficjalnie w 1952 roku. W PRL powstało wiele nowych placówek szkolnych. Prawie w każdej wsi była szkoła podstawowa 7 klasowa (później 8 klasowa) albo 4 klasowa dla najmłodszych dzieci. Trzeba przypomnieć akcję 1000 szkół na tysiąc lecie Państwa Polskiego. W okresie PRL powstało wiele szkół średnich typu ogólnokształcącego jak i techników zawodowych.

W Grabowcu w 1951 roku powstało liceum ogólnokształcące, którego mury w ciągu 65 lat istnienia opuściło 2767 absolwentów. Obie te szkoły mają ogromne i nieocenione zasługi w nauczaniu i kształceniu kolejnych pokoleń mieszkańców Grabowca a w przypadku liceum młodzieży z okolicznych gmin.

Nie godziło się aby oba te jubileusze jakby nie zauważyć i nie zorganizować uroczystości poświęconej istnieniu tych Szkół. W przypadku liceum w ostatnim czasie organizowane były począwszy od 2002 roku uroczystości jubileuszowe z okazji 50, 55 i 60-lecia.

Jeśli chodzi o Szkołę Podstawową w Grabowcu, była to pierwsza podniosła uroczystość złotego jubileuszu. Przy tej okazji zorganizowany został V Zjazd Absolwentów Liceum Ogólnokształcącego w którym mogli uczestniczyć również Absolwenci Szkoły Podstawowej.

Inicjatorką tej pięknej uroczystości, była tym razem Pani Dyrektor Zespołu Szkół - Elżbieta Widyma, notabene absolwentka grabowieckiego liceum. Po wstępnych dyskusjach zrezygnowano z licznego komitetu honorowego, aby nie było pretensji, że ktoś jest w składzie a kto inny nie. Powołany został skromny Komitet Organizacyjny, przewodniczącym którego został wójt gminy Grabowiec, wieloletni nauczyciel Zespołu Szkół - Pan Waldemar Greniuk, zastępcą przewodniczącego została dyrektor ZS Pani Elżbieta Widyma, sekretarzem został Kol. Tadeusz Halicki sekretarz Stowarzyszenia Absolwentów LO i zarazem wiceprzewodniczący Rady Gminy Grabowiec, skarbnikiem - Stanisław Senkowski, wiceprezes Stowarzyszenia Absolwentów, członkami: Pani Agnieszka Rachańska, obecna przewodnicząca Rady Gminy i miejscowy proboszcz parafii pw. św. Mikołaja w Grabowcu - ks. kan. Zygmunt Żółkiewski. Komitet wspierał również Grabowczanin z urodzenia a obecnie zamieszkały w Warszawie, skarbnik Archikonfraterii Literackiej przy Archikatedrze św. Jana w Warszawie - Pan Ludwik Pawłowski. Czym mniejsze grono decyzyjne tym sprawniejsze. Całością prac przygotowawczych kierowała Pani dyrektor a w przygotowaniu uroczystości uczestniczyli wszyscy nauczyciele, pracownicy, młodzież i dzieci.

Uroczystość rozpoczęła się o godzinie 10:00 akredytacją przybywających absolwentów i zaproszonych gości. Przybywających witała grabowiecka orkiestra dęta pod batutą Pana Krzysztofa Świcy.

O godzinie 10.45 zaproszeni goście, absolwenci, nauczyciele, młodzież i dzieci na czele z orkiestrą i pocztami sztandarowymi szkół grabowieckich i zaproszonych szkół mających za patrona Henryka Sienkiewicza, udali się do miejscowego kościoła, gdzie o godzinie 10-ej odprawiona została uroczysta koncelebrowana Msza Święta w intencji zmarłych Nauczycieli i Absolwentów. Mszy przewodniczył ks. biskup Mariusz Leszczyński - sufragan Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej, który wygłosił homilię poświęconą jubileuszowi.

W koncelebrze uczestniczyło ośmiu księży absolwentów LO, a mianowicie: ks. Marian Kaczmar, ks. Andrzej Chilewicz, ks. Krzysztof Hawro, ks. Paweł Majcher, ks. Józef Bednarski, ks. Marian Oszust, ks. Mirosław Prokop i ks. Ryszard Siedlecki. W koncelebrze uczestniczył ks. Zygmunt Żółkiewski proboszcz parafii w Grabowcu, który jako gospodarz powitał ks. biskupa i uczestników uroczystości.

W koncelebrze uczestniczył również ks. Ryszard Ostasz proboszcz parafii w Tuczępach oraz ks. Stanisław Budzyński były proboszcz grabowiecki. Ks. Budzyński po zakończonej mszy przekazał od księdza Romualda Bekiera Absolwenta LO z roku 1955 (który nie mógł uczestniczyć w Jubileuszu), dwa obrazy upamiętniające Jubileusz, jeden dla Szkoły a drugi dla Pani Dyrektor. Obrazy te ks. Stanisław przekazał Jerzemu Jędruszczakowi, absolwentowi z 1956 roku i Stanisławowi Senkowskiemu absolwentowi z 1965 roku, z życzeniem, aby przekazać je Pani dyrektor Zespołu Szkół.

Ks. Stanisław Budzyński (podobnie jak w roku 2002) zaśpiewał prawie sam wzruszającą w takich momentach, pieśń "Upływa szybko życie".

Po powrocie z kościoła na teren szkoły, odsłonięta została na frontonie budynku szkolnego okazała tablica pamiątkowa, poświęcona obu Jubileuszom.

Aktu symbolicznego odsłonięcia dokonali: Starosta Zamojski – Pan Henryk Matej, Wicekurator Lubelski - Pan Ryszard Golec, Wójt Gminy Grabowiec - Pan Waldemar Greniuk, Dyrektor Zespołu Szkół - Pani Elżbieta Widyma i Absolwent LO z roku 1965 Stanisław Senkowski. Po odsłonięciu tablicę poświęcił ks. bp Leszczyński.

O godzinie 13.00 rozpoczęła się część oficjalna, która trwała do godziny 15.00.

W Uroczystości Jubileuszowej uczestniczyło oficjalnie 105 Absolwentów LO, którzy wpłacili składkę na pokrycie kosztów organizacji uroczystości w kwocie 100 zł. We mszy św. i części oficjalnej uczestniczyli Absolwenci LO jak i Szkoły Podstawowej, którzy nie zgłosili Komitetowi Organizacyjnemu swojej obecności. W uroczystości uczestniczyli emerytowani nauczyciele i wychowawcy obu Szkół, wszyscy nauczyciele aktualnie pracujący oraz młodzież i dzieci, aktualnie uczęszczające do ZS. Z zaproszonych gości uczestniczył poseł na Sejm RP - Sławomir Zawiślak, członek Zarządu Województwa Lubelskiego - Pan Arkadiusz Bratkowski, Wicekurator Lubelski - Pan Ryszard Golec, Starosta Zamojski – Pan Henryk Matej, przewodniczący

Rady Powiatu - Pan Jan Słomiany, byli Wójtowie: Pan Zdzisław Koszel i Pan Tadeusz Goździejewski.

Część oficjalną otworzył Przewodniczący Komitetu - Pan Waldemar Greniuk. Następnie Pani dyrektor Elżbieta Widyma powitała gości i uczestników i wygłosiła okolicznościowe przemówienie, po czym wręczone zostały okolicznościowe medale pamiątkowe, które otrzymali byli dyrektorzy, nauczyciele, byli wójtowie i osoby zasłużone dla rozwoju Zespołu Szkół.

Po wystąpieniach zaproszonych gości i przekazaniu podziękowań dla sponsorów i organizatorów uroczystości miała miejsce dość ciekawa i podziwiana przez wszystkich część artystyczna w wykonaniu młodzieży i dzieci Zespołu Szkół.

Zakończeniem części oficjalnej było krótkie wystąpienie wiceprezesa Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół LO w Grabowcu - Pana Stanisława Senkowskiego, który podziękował za zorganizowanie tej uroczystości i zaapelował do Absolwentów aby wspierali finansowo fundusz stypendialno - pomocowy dla uczniów Liceum prowadzony przez Stowarzyszenie.

Po części oficjalnej uczestnikom podany był smaczny obiad przygotowany przez szkolną stołówkę, a na deser podano porcję tortu, który ufundował wójt gminy - Pana Waldemar Greniuk.

Po obiedzie można było zwiedzać sale lekcyjne i przygotowane wystawy i ekspozycje oraz dokończyć rozmowy.

Od godziny 18-ej do 4-ej rano 35 osobowa grupa Absolwentów uczestniczyła w balu a raczej w biesiadzie w lokalu Państwa Mizerskich. Choć uczestnicy biesiady byli w różnym wieku, wszyscy bawili się jak za dawnych szkolnych lat. Jak na ponad 2700 Absolwentów, którzy ukończyli tylko Liceum, nie mówiąc o ogromnej liczbie Absolwentów Szkoły Podstawowej to w uroczystości uczestniczyło stosunkowo mało Absolwentów. Ci co byli, to byli bardzo zadowoleni z uczestnictwa w tej historycznej uroczystości i nie żalowali poświęconego czasu i pieniędzy. Efektem tej uroczystości jest znaczne powiększenie się stanu środków finansowych na rachunku bankowym Stowarzyszenia, które w najbliższym czasie spożytkowane zostaną na pomoc materialną uczniom Liceum Ogólnokształcącego.

Powyższy opis uzupełnia doskonale fotoreportaż autorstwa Kol. Tadzia Halickiego.

Kończąc opis tej dobrze zorganizowanej i udanej uroczystości jubileuszowej obu Grabowieckich Szkół, życzę wszystkim Nauczycielom dużo zdrowia i satysfakcji z nauczania i wychowywania następnych pokoleń dzieci i młodzieży uczących się w Zespole Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu.

*Stanisław Senkowski*

*Chełm, 21.09.2016 r.*